

Oponentský posudek na disertační práci MUDr. Hany Vaňkové : Možnosti prevence s využitím geriatrických principů: Funkční stav a depresivita ve stáří.

V Praze 8.6.2015

Autorka se ve své disertační práci zabývá velmi aktuálním tématem vztahu funkčního stavu a mírou depresivity, resp. výskytem deprese u seniorů. Dále byla provedena randomizovaná klinická studie, hodnotící vliv pohybové terapie na depresivitu u rezidentů domovů pro seniory.

Byly stanoveny hypotézy:

1. Komponenty funkčního stavu (soběstačnost, kognice, mobilita, také bolest) přispívají k identifikaci seniorské subpopulace v riziku depresivity.
2. Depresivita institucionalizovaných pacientů progreduje v čase.
3. Prevencí progresu u těchto seniorů může být nefarmakologická intervence (pohybový program založený na tanci). Tato intervence může předcházet progresi i snížit depresivitu seniorů žijících v zařízení dlouhodobé péče.

Depresivita představuje závažný faktor, který u seniorů vede k omezení funkčnosti a k výraznému snížení kvality života. Studií, zabývajících se výskytem deprese, resp. depresivitou v seniorské populaci je málo, obzvláště v České republice. Autorka hodnotila funkční stav a depresivitu na rozsáhlém souboru 308 obyvatel dvanácti domovů pro seniory. K hodnocení depresivity použila škálu GDS (Yesavage a spol.), k hodnocení kognitivního stavu škálu MMSE (Mini-mental State Examination), pro hodnocení aktivit denního života škálu ADL (Activities of Daily Living), pro hodnocení motility škálu Get up and go. Jsou to mezinárodně používané škály, umožňující srovnání se studii prováděnými v zahraničí.

Byl zjištěn vysoký výskyt depresivity, u 46 %, a u 13 procent se jednalo o výskyt těžké deprese. Dále zjištěna vysoká korelace mezi testy ADL a Get up and go. Skóre testu GDS (tedy depresivita) rostlo s věkem a bylo vyšší u bezdětných seniorů.

Zjištění je velmi cenné, takto rozsáhlá práce zjišťující depresivitu u institucionalizovaných seniorů nebyla dosud v ČR provedena.

Studie, hodnotící vliv pohybové terapie (taneční terapie EXDASE) pracovala se souborem seniorů opět z domovů pro seniory. Statisticky bylo vyhodnoceno 162 respondentů, kteří vyhovovali vstupním kritériím. Průměrný věk byl 83 let. Ti byli metodou náhodného výběru rozděleni do dvou skupin, aktivní (s intervencí) – n=73, a kontrolní (bez intervence) – N=83. Terapie tancem byla prováděna 1 x týdně po dobu 3 měsíců. 18 % členů souboru bylo léčeno antidepressivy. Výsledkem je zjištění, že u aktivní skupiny, u které byla uplatněna terapie tancem, došlo k snížení depresivity statisticky signifikantně ($p > 0,005$). V kontrolní skupině došlo po 3 měsících k zvýšení hladiny depresivity. Zjištění účinnosti pohybové terapie tancem

je velmi cenné. Jsou hledány alternativy k farmakoterapii, která může přinášet v seniorském věku rizika. Terapie se mohou zúčastnit i senioři s poruchami hybnosti (odkázání na vozík).

Byly potvrzeny pracovní hypotézy. Práce naprosto splnila svůj účel. Po metodické stránce byla provedena velmi dobře. Byly provedeny důkladné statistické analýzy výsledků. Práce přinesla originální zjištění – jednak byla provedena epidemiologická studie výskytu depresivity v seniorské populaci obyvatel domovů pro seniory, jednak byl prokázán efekt pohybové terapie na zlepšení depresivity této populace.

Předkladatelka je autorkou nebo spoluautorkou sedmi článků v zahraničních impaktovaných časopisech, z toho dvakrát hlavní autorkou. Dále je autorkou nebo spoluautorkou tří abstraktů v časopisech s impakt faktorem, více článků v recenzovaných časopisech, spoluautorkou 2 kapitol v mezinárodních monografiích, autorkou 4 kapitol v monografiích, více abstraktů v mezinárodních recenzovaných časopisech i recenzovaných sbornících s ISBN.

MUDr. Hana Vaňková splnila všechna kritéria disertace, její disertační práce je velmi kvalitní. Proto doporučuji udělení titulu PhD.

Mám následující otázku:

- Byla u některých probandů nasazena antidepresiva z jiných důvodů než pro depresi? (Např. pro léčbu úzkosti nebo agitovanosti).

Vypracoval doc. MUDr. Roman Jiráček, CSc

1.Lékařská fakulta UK Praha

Psychiatrická klinika

Ke Karlovu 11, 128 21 Praha 2

